

Igranje na Murovi

Moje otroštvo, povezano z igrami, je večinoma potekalo kar pred domačo hišo na Murovi, ki stoji na razpotju ulice. Takrat še makadamska cesta je na eni strani hiše vodila proti cerkvi, na drugi pa navzdol proti Kosovi graščini. Na tem razpotju je bil velik prostor za igro omejen na eni strani z Menčevim hlevom, na drugi pa s Cimpermanovo hišo, ki je imela stopnice na levi in desni strani, vmes pa je bila po vsej dolžini dolga lesena klopca. Med hlevom in hišo je bila napeljana cestna svetilka, rekli smo ji »sonce na špagi«, da smo se lahko igrali tudi v mraku.

Cimpermanova hiša s klopco,
last Danice Podlogar

Na tej klopki smo se otroci zbirali. Dekleta smo *štikale* (vezle) prtičke ali šivale obleke za majhne celulojdne punčke. Kadar sva bili s prijateljico Jožico sami, sva metali rdečo žogo z belimi pikami v steno hleva in se šli z vsakim metom drugačna pravila (OE, brez gibati se, brez smejeti se, z eno roko, z eno nogo, tolci, spredaj zadaj,

na mlin, okrog sveta). Jožica je bila dve leti starejša in zelo navihana. Med to igro se mi je vedno kaj pačila, in to prav takrat, ko sem morala metati žogo »brez smeha«. Ker sem se njenim grimasam morala smejeti, sem izgubila igro in je začela ona. Šli sva se tudi *risentanc*. Ona je v tla začrtala kvadratke in risba na tleh se mi je zdela kot avionček. V kvadrateg sem vrgla ploščat kamen, ki sem ga morala preskočiti z eno nogo in nadaljevati do konca risbe, nato sem pobrala kamen, preskočila na eni nogi in spet začela z naslednjim kvadratom. Če pa sem kamen vrgla na črto ali stopila nanjo, je to pomenilo »fuč« in je začela druga. Iz naše kuhinje se je skozi steklo na vratih videlo po ulici vse do Višnarjeve delavnice, tako da sem bila nekako vedno pod nadzorom. Enkrat me je mama opazila, da imam obute sandale, ki so bile namenjene samo za v šolo in k maši. Takoj sem se morala preobuti v lanskoletne, ki so mi bile seveda že premajhne. Zato jim je ata odrezal opetnice in nastali so natikači, ki smo jim pravili *potomfelni*.

Z Jožico sva morali paziti mojo sestrico Emo in njenega bratca Marjana. Pa sva se domislili dirkanja z vozički do Višnarja in nazaj. Marjan je bil v vozičku na dva gumijasta kolesa, moja sestrica Ema pa v vozičku na štiri kolesa, ki ga je naredil moj stric Tone. Ker me je Jožica z bolj okretnim vozičkom vedno premagovala, sem enkrat preveč hitro obrnila in sestra je zletela na cesto. O, groza! Samo prišla sem vse skupaj, jo položila nazaj in počasi peljala proti domu. V upanju, da mama ni videla dogajanja in ne bo prišla na prag hiše ... K sreči sestra, razen da je jokala, ni bila poškodovana. Od takrat naprej nisva več dirkali.

Kadar je bila mama sošolke Brede popoldne v službi, se je Breda lahko potepala, kot je sama povedala. Zato sva po pouku v naši spalnici imeli modno revijo z rabljenimi oblačili, ki jih je moji mami poslala teta iz Amerike. Ta oblačila so bila za nas in tiste čase preveč ameriška. Okrašena so bila z bleščicami, volančki, pentljami, čudovitimi gumbi, bleščecimi pasovi in sponkami. Čevlji so bili z debelimi podplati, visokimi petkami in pentljami v več barvah. Bili pa so krasni kostumi za pusta, ki jih je mama posodila gospe Ivanki, ki se je ukvarjala z izposojajo teh, tako da sta obe zaslužili kakšen dinar. Bili so tudi klobučki, okrašeni s tančicami, trakovi in broškami, pa še različne torbice, ki so se lepo podale zraven. Včasih se nama je pridružila tudi sošolka Mirjana, da smo štorkljaje lovile ravnotežje in se učile hoditi v visokih petkah.

Največkrat smo se igrali *skrivavca*. Stopili smo v krog in z izštevanko *am bam pet podgan, štiri miši v uh se piši, vija vaja ven* zaporedoma enega izključili iz kroga. Zadnji, ki je ostal, pa je moral iskati. Obrnjen k zidu v kot je štel do 20, medtem pa smo se ostali poskrili na vse strani. Iz skrivališča smo opazovali, v kateri smeri nas išče. Če je bil dovolj oddaljen od kota, si lahko pritekel za njegovim hrbtom, se z roko dotaknil kota, *pošleškal* s stavkom *ena, dva, tri* in povedal ime iskalca. Če pa te je iskalec prej opazil, te je pač on trikrat *pošleškal* in izrekel tvoje ime. Spomnim se, da sem iskala sestrični Marijo in Zvonko, a ju nisem našla. Šele naslednji dan sta mi povedali, da sta iz skrivališča morali domov, ker je v cerkvenem zvoniku zvonilo k avemariji, kar je bil znak, da morata takoj domov.

Med počitnicami smo se zbrali na klopci in smo se z žogo igrali *med dvema ognjema*. Včasih je igro zmotil Kraševčev konj Cveto, ki je pripeljal domov svojega gospodarja Poldeta, ležečega na vozu. Po končanem delu v železarni,

*Poldi s konjem Cvetom,
last Danice Podlogar*

kjer je Polde s konjem opravljal prevoze, se je ustavil v gostilni Pri Hermanovem mostu ali pa v hotelu Pošta. Po preveč popitih kozarčkih se je usedel na voz, vzela vajeti v roke in Cveto je sam znal domov. Po strmem klancu navzgor za Kosovo graščino pa je Polde izgubil ravnotežje, se prevrnil na hrbet in obležal na vozu. Konj se je ustavil pred zaprtim dvoriščem, voz pa je segal na naše igrišče. Takrat sem, kot že večkrat,

odprla široka lesena vrata, da je Cveto lahko voz potegnil domov. Igrišče je bilo spet prosto, mi pa smo se lahko smejali plohi zmerljivk, ki mu jih je žena Anica namenila kar skozi okno.

Moj brat Franc in njegovi kolegi so se večinoma igrali *kavboje in Indijance, ravbarje in žandarje*. Njihovo igrišče je bilo hrib Merca, kjer je pastir Lim pasel ovce in koze. Ko sem brata prosila, naj me vzamejo s seboj, me je odklonil, jaz pa v jok. Hafnarjev Martin me je potolažil, da me bo on tako skrila, da me žandarji ne bodo našli. Peljal me je na naš skedenj in pokazal, kje naj se skrijem. Seveda sem čepela tam do mraka, ker me nihče sploh ni iskal. Vendar pa je pri meni dobil točke. Martin je bil zelo nadarjen za risanje, rezljanje ali *šniclanje* figur iz iverne plošče z majhno žagico, vpeto v kovinski lok. Izdeloval je tudi lesoreze in šatulje. Vse to je delal v naši kuhinji ali na podstrešju, kjer je bil mizarski *ponk* (miza). Tam so fantje izdelovali tudi loke, lesene puške in pištole, ki so jih uporabljali v vojni med Murovo in Kurjo vasjo. Martin je svoje izdelke pošiljal v Ameriko, kjer je imel navezo s studiem Walta Disneyja. Za nagrado je dobil različne barvice in še kaj, česar pri nas še ni bilo mogoče dobiti. Pozneje je skozi karavanški predor ušel v Ameriko. Po nekaj tednih mi je pisal, da je bil v studiu Walta Disneyja na razgovoru za službo. Takrat je Disney že odhajal v pokoj, Martin pa je nadaljeval pot v Kanado.

Doma smo se igrali domine, *človek ne jezi se*, vrtalko, šah in igre s kartami. Prirejali smo tekmovanje *Pokaži, kaj znaš* ter igrali igri *Rdeča kapica* in *Trnuljčica*. Za sceno v *Trnuljčici* nam je Martin narisal lep, velik grad z obzidjem. Vse opisano še vedno obujamo, kadar se srečamo in dobimo na kavi.